Олена Олегівна Карпова,
к.пед.н., доцент кафедри іноземних мов,
Одеський національний економічний університет
вул. Преображенська 8, м. Одеса

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ

Сьогодні дистанційне навчання стає все більш поширеним завдяки впровадженню ІКТ у навчальний процес, а також освітнім можливостям, що виникають у процесі євроінтеграції, глобалізації та через змінювані умови геополітичного характеру. Дистанційне навчання дає змогу зробити навчання доступнішим та зручнішим для студентів, які з будь-яких причин (стан здоров'я, воєнний конфлікт, карантин, перебування за кордоном, індивідуальний графік та ін.) не можуть відвідувати навчальні заняття, а також для таких, які спроможні самостійно опановувати навчальну програму.

Проблему дистанційної освіти висвітлено у працях багатьох науковців. Зокрема, учені досліджували такі її аспекти як організація навчального процесу дистанційно (О. Овчарук, І. Шуневич), втілення дистанційних освітніх технологій у процесі підготовки студентів гуманітарних, інженерних та інших спеціальностей (Н. Жевакіна, В. Лукін, та ін.), а також теоретичне обґрунтування системи дидактичних принципів дистанційної освіти (О. Андрєєв, В. Кухаренко, О. Полат, С. Сисоєва, П. Стефаненко, та ін.).

Під *дистанційним навчанням* розуміють індивідуальний процес набуття знань, умінь і навичок, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Тому, метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у

навчанні ІКТ за певними освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти.

До класичних дидактичних принципів навчання, у тому числі дистанційного, належать принципи науковості, систематичності, послідовності, зв'язку теорії з практикою, наочності навчання, доступності і тривалості знань, які є взаємопов'язаними, взаємозалежними і доповнюють один одне.

Зазначимо, що до дистанційного навчання висуваються вимоги, як і до будь-якої педагогічної системи, сформульовані К. Д. Ушинським, а саме: своєчасність, постійність, органічність, поступовість, твердість засвоєння, ясність, самодіяльність, відсутність надмірної напруги і, навпаки, легкості, моральність та корисність.

Дистанційне навчання студентів іноземній мові в Одеському національному економічному університеті передбачає не лише розвиток ключових умінь (говоріння, аудіювання, читання та письмо), а й формування іншомовної професійної комунікативної компетенції.

Кожен студент після зарахування до ОНЕУ та реєстрації у базі даних отримує "login" та "password" для доступу до системи дистанційного навчання. Заняття починається у відповідності з індивідуальним навчальним планом та згідно робочої навчальної програми з дисципліни «Іноземна мова». Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації у синхронному або асинхронному режимі.

Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає: методичні рекомендації; критерії, засоби і системи контролю якості навчання; змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів навчальної програми підготовки; відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо; мультимедійні презентації; термінологічні словники (глосарії); веб-кейси та веб-квести; практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання; тренажери у вигляді лексико-граматичних тестів; пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів,

тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем; посилання на електронну бібліотеку університету та інші корисні сайти й інші ресурси навчального призначення.

Для реалізації принципу науковості під час вивчення таких тем як «Введення в економіку. Сучасні види бізнесу», «Вступ до маркетингу. Банківський маркетинг», «Менеджмент як вид професійної діяльності. Банківський менеджмент», «Управління конфліктом в організації (банку)», «Продукція та послуги галузей економіки» студентам пропонується оглядове та (або) поглиблене читання та переклад економічних статей передових світових видань; студенти знайомляться з особливостями анотування і реферування економічних джерел. Для вдосконалення навичок читання економічних джерел рекомендовано сайти таких передових видань як Economist, Wall Street Journal, Bloomberg, the Guardian, BBC, та ін.

Принцип наочності полягає у використанні під час навчання іноземної мови навчального відеоматеріалу, а також мультимедійних презентацій як викладачами, так і студентами.

Для закріплення вивченої теми та з метою реалізації принципу послідовності студенти розв'язують начальний кейс. Кейс, що на сьогодні є одним із найпопулярніших завдань у провідних економічних та бізнес школах світу, представляє собою завдання, яке полягає в аналізі бізнес-ситуації з метою формування навичок рішення практичних завдань. Зазвичай він складається зі вступу, в якому розповідається про діяльність компанії; основної частини, у якій йдеться про те, з якими труднощами та викликами зіткнулося керівництво компанії чи відділу; варіантів вирішення проблеми. На сайті університету розміщені веб-кейси та веб-квест, розроблені для дистанційного та он-лайн навчання студентів економічних спеціальностей (http://oneu.edu.ua/pages/cath/for_lang/businessenglish/webcase.php.).

Окрім того, кафедрою іноземних мов проводиться діагностичний тест на виявлення рівня володіння іноземною мовою в письмовому та електронному

вигляді. Студентам також пропонуються тести-тренажери, які можна виконати он-лайн.

Для реалізації принципу систематичності та тривалості знань під час дистанційного навчання рекомендовано робити опорний конспект, в якому слід стисло й послідовно викладати зміст джерела. Студент повинен уважно прочитати текст, відмітити нові слова, терміни, важливу інформацію, а також знайти додаткову інформацію, якщо поняття є незрозумілим або недостатньо висвітлений певний аспект теми; скласти простий план та намагатися висловити авторську думку своїми словами. Сучасні навчально-методичні комплекси з дисципліни включають в себе матеріал для домашньої роботи, до якого включено різні вправи, що закріплюють пройдене в аудиторії, наприклад, тренувальні вправи з граматики (підстановка, вживання потрібної форми, трансформація речення, виправлення помилок) тощо.

Отже, дистанційне навчання студентів іноземній мові дає змогу в умовах скорочення аудиторних годин не лише сформувати знання сучасних соціально-економічних тем та проблем, граматики ділової іноземної мови, уміння анотувати й реферувати економічні джерела; навички написання ділових листів та e-mail, а також навички самонавчання, науково-дослідної роботи, тайм менеджменту, роботи з електронними ресурсами тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бойко Н. І. Організація самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів в умовах застосування інформаційно-комунікаційних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 – «Теорія та методика професійної освіти» / Н. І. Бойко. – Київ, 2008. – 20 с.

2. Вишнівський В. В. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів : навч. посіб. / В.В. Вишнівський, М. П. Гніденко, Г. І. Гайдур, О. О. Ільїн. – Київ: ДУТ, 2014. – 140 с.

3. Наказ про затвердження Положення про дистанційне навчання. – №466. – К., 2013. – Режим доступу до джерела : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13